Eduskunnan talousvaliokunnalle

HE 9/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yritysten määräaikaisesta kustannustuen annettua lakia siten, että pienten yritysten sulkemiskorvausta ja matkailu- ja ravintola-alan sekä tapahtuma-alan yritysten kustannustukea muutettaisiin. Sulkemiskorvauksella kompensoitaisiin koronapandemian hallintaan liittyvien sulkemismääräysten ja yleisötilaisuuksien kieltämisen aiheuttamia vahinkoja yritystoiminnalle. Kustannustuella kompensoidaan lievempien rajoitusten kielteisiä vaikutuksia rajoituksista kärsiville toimialoille ja yrityksille.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK pitää kustannustuen kuudetta hakukierrosta erittäin tarpeellisena. Marraskuun 2021 lopussa koronatilanne muuttui vakavammaksi omikron-variantin myötä. Suomessa päätös hätäjarrumekanismin käyttöönotosta tehtiin 22.12.2021.

Esityksen 5 e § käsitellään kustannustukea. HE:n mukaan liikevaihdon alenemaa ja omavastuuta koskeva prosentti laskettaisiin aiempien kustannustukikierrosten 30 prosentista 25 prosenttiin. Valmisteluvaiheessa ja lausuntokierroksella olleessa luonnoksessa esitettiin prosentin laskua 20 prosenttiin.

EK katsoo, että lasku 20 prosenttiin olisi ollut tarpeen ja perusteltua. Liikevaihdon laskukriteerinä aiemmilla kierroksilla ollut 30 prosenttia on ollut monelle yritykselle liian korkea, eikä ole kertonut koko kuvaa yrityksen liiketaloudellisesta tilanteesta. Esimerkiksi pääomavaltaisilla aloilla äkillinen liikevaihdon lasku voi aiheuttaa merkittäviä liiketaloudellisia haasteita. Koronan aiheuttama liikevaihdon lasku on jatkunut pitkään ja tässä vaiheessa moni yritys on käyttänyt kaikki mahdolliset oman rahoituksen mahdollisuudet toimintaa jatkaakseen. Liikevaihdon aleneman asettaminen 20 prosenttiin antaisi monelle liiketoimintakelpoiselle yritykselle avun selvitä joulu-helmikuun rajoitusten aiheuttamista tappioista.

EK huomauttaa lisäksi, että esitys jättää huomioimatta loka-marraskuun 2021. Myös loka-marraskuussa valtio rajoitti esimerkiksi matkailu- ja ravintola-alan sekä tapahtuma-alan yritysten toimintaa.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
PL 30 · Eteläranta 10, 00131 Helsinki · Puhelin 09 42020
etunimi.sukunimi@ek.fi · www.ek.fi · Y-tunnus 1902799-1 · Kotipaikka Helsinki

Eduskunta on katsonut, että niin kauan kuin valtio rajoittaa yritysten toimintaa, valtion on maksettava niille tukea kohtuullisten menetysten korvaamiseksi.

Esityksen 5 a § koskee sulkemiskorvausta pienille alle 50 henkilöä työllistäville yrityksille, joiden tilat on kokonaan tai osin suljettu tai joiden järjestämä yleisötilaisuus on kielletty säädöksen tai viranomaismääräyksen johdosta. Viranomaisen antama lievempi rajoitus tai suositus ei olisi tässä lainkohdassa tarkoitettu sulkemistoimi.

EK katsoo, että useiden alojen asiakasmäärät ja liiketoiminta ovat merkittävästi supistuneet hallituksen antaman etätyösuosituksen johdosta. Julkisella sektorilla suositus on käytännössä tarkoittanut etätyöpakkoa niissä työtehtävissä, jossa etätyö on ollut mahdollista. Myös yksityisellä sektorilla etätyösuositusta on noudatettu laajasti. **Kustannustukilaissa pandemiaan liittyvät viranomaissuositukset tulisi sisällyttää tuen saannin kriteereihin, sillä niiden vaikutukset ovat yritystoiminnalle olleet merkittävät.**

HE:ssä todetaan, että keskisuurille ja suurille yrityksille laadittaisiin oma esityksensä sulkemiskorvauksesta. Tämä edellyttää EU:n komission hyväksynnän.

Etenkin tämän kokoluokan yritysten mahdollisuus saada korvauksia viranomaisrajoitusten vuoksi on estynyt tukikattojen vuoksi. Esityksessä konsernikohtaiseksi yhteenlasketuksi tukikatoksi on määritelty niin sulkemiskorvauksen kuin kustannustuen osalta 2,3 miljoonaa euroa.

EU:n valtiontukipuitteet eivät vaadi konsernikohtaista tarkastelua tai 2,3 miljoonan euron kattoa. **EK edellyttää, että sulkemiskorvauksen ja kustannustuen korvaus- ja yrityskohtaisen enimmäismäärän tulee olla 10 miljoonaa euroa ja yhteenlaskettujen yrityskohtaisten korvausten enimmäismäärän 10 miljoonaa euroa.** EK huomauttaa myös, että muissa Pohjoismaissa on laadittu keskisuurille ja suurille yrityksille useita omia ohjelmia, jotka mahdollistavat Suomea merkittävästi suuremmat tukikokonaisuudet. Eriävät tukikäytännöt muihin Pohjoismaihin nähden vaikuttavat suomalaisyritysten kilpailukykyyn ja ovat myös perusteena tukikattojen nostamiselle.